

Европейски съюз

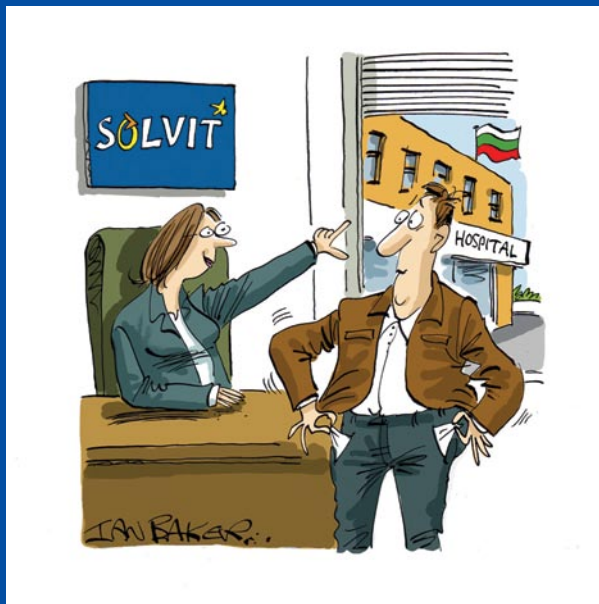
ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

*Проект „Усъвършенстване на координацията за изпълнение на задълженията,
произтичащи от членството на Република България в ЕС”*

„СОЛВИТ – ЗАЩИТА НА ВАШИТЕ ПРАВА”

София, 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1	От автора
2	НАКРАТКО ЗА БЪЛГАРСКИЯ СОЛВИТ ЦЕНТЪР
3	Разположение в администрацията
4	Екип
4	КАК РАБОТИ БЪЛГАРСКИЯТ СОЛВИТ ЦЕНТЪР
7	КОГА ДАДЕН ПРОБЛЕМ ПОПАДА В МАНДАТА НА МРЕЖАТА СОЛВИТ
8	ЗАЩИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ В БЪЛГАРСКИЯ СОЛВИТ ЦЕНТЪР
9	ОБЛАСТИ НА ДЕЙСТВИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ СОЛВИТ ЦЕНТЪР
9	Признаване на професионални квалификации
12	Достъп до образование
14	Права в областта на заетостта
17	Права в областта на социалната сигурност
20	Регистриране на превозно средство
22	Право на предоставяне на услуги
24	Пазарен достъп до стоки
26	Данъчно облагане
28	Свободно движение на капитали

От автора

Разработен в рамките на Оперативна програма „Административен капацитет“, проектът „Усъвършенстване на координацията за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството на Република България в ЕС“ има няколко основни цели, една от които е укрепване на капацитета на българския СОЛВИТ център. Като механизъм за разрешаване на презгранични проблеми, възникнали пред гражданите и фирмите в резултат на неправилно прилагане на законодателството на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар, СОЛВИТ може да послужи за отстраняване на системни проблеми още на най-ранен етап, както и за по-ефективно изпълнение на задълженията, произтичащи от членството в Европейския съюз.

Идентифицирането на области, в които България не е въвела напълно или не прилага правилно правото на Европейския съюз е от изключително значение за избягване на започването на процедури за неизпълнение на задълженията, които произтичат или са свързани с членството на страната в Съюза. Един от механизмите за навременно и качествено идентифициране на проблемите, както и за тяхното успешно разрешаване, е работата на българския СОЛВИТ център, част от европейската мрежа СОЛВИТ.

Създаден през 2007 г., българският СОЛВИТ център е участвал в разрешаването на много случаи и е успял да помогне на много граждани на Европейския съюз да защитят правата си. В някои от случаите беше необходимо да се направят промени в действащото българско законодателство, което отне повече време от обичайното за разрешаване на проблемите. По този начин обаче се преодоляха системни проблеми и беше предотвратено възникването на нови случаи в тези области.

Настоящата брошура има за задача да Ви запознае отблизо с българския СОЛВИТ център – неговата структура и организация, както и областите, в които може да помогне. Внимание е обърнато и на типа презгранични проблеми, които може да разреши центърът като са използвани примери за успешно разрешени случаи. В брошурата се представя начина на работа на българския СОЛВИТ център като част от мрежата за извънсъдебно решаване на спорове. Въпреки че информацията е представена от гледна точка на СОЛВИТ България, тя се отнася до функционирането и начина на работа на всички СОЛВИТ центрове и е съпоставима към тях.

Весела Кирова
Член на екипа на
българския СОЛВИТ център

НАКРАТКО ЗА БЪЛГАРСКИЯ СОЛВИТ ЦЕНТЪР

Едновременно с присъединяването си към Европейския съюз България стана и част от мрежата СОЛВИТ за разрешаване на презгранични проблеми в областта на вътрешния пазар. Създадена през 2002 г. като алтернативен извънсъдебен способ, през годините от съществуването си СОЛВИТ се е утвърдила като един механизъм, който може да окаже съдействие не само на гражданите/фирмите, но и на националните администрации при разрешаването на системни проблеми, свързани с въвеждането и прилагането на законодателството на Европейската общност. Повече информация за предисторията на създаването на СОЛВИТ се съдържа в карето по-долу.

Основна задача на мрежата СОЛВИТ е решаване на презгранични проблеми, които са възникнали пред гражданите/фирмите на една държава-членка в резултат на неправилно прилагане на правилата на вътрешния пазар от националните администрации на друга държава-членка на Европейския съюз.

СОЛВИТ включва 30 центъра - по един във всички държави-членки на ЕС, както и в Исландия, Лихтенщайн и Норвегия, които са част от държавната администрация на съответната държава-членка. По-голямата част от координационните центрове са позиционирани в дирекции или отдели, участващи в координацията по европейските въпроси и поддържащи връзка с останалите административни звена, което способства за разрешаването на случаите. Българският СОЛВИТ център работи в тясно сътрудничество със СОЛВИТ центровете в другите държави-членки съгласно стриктно определени правила и срокове за разрешаването на презграничните проблеми.

Началото

Планът за единния пазар от 1997 г. предлага засилване на сътрудничеството между държавите-членки и Европейската комисия при решаването на презгранични проблеми. С Мрежата на координационните центрове и контактните точки се цели стриктно прилагане на правилата на вътрешния пазар посредством решаването на презгранични проблеми.

В рамките на държавната администрация на държавите-членки се създават координационни центрове, които трябва да работят заедно за разрешаването на даден проблем в определен срок, както и контактни точки, които трябва да отговарят за вътрешната координация на определени области от вътрешния пазар и осигуряване на връзка между националните администрации в държавите-членки, отговорни за прилагане на правилата на вътрешния пазар.

Мрежата прекратява съществуването си 3 години след създаването си в резултат на непредоставяне на еднакво третиране на отделните случаи и липса на прозрачност в начина ѝ на работа.

През 2002 г. в Съобщението на Европейската комисия до Съвета, Европейския парламент, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите относно ефективното разрешаване на проблемите във вътрешния пазар се предлага създаване на нова мрежа, наречена СОЛВИТ. Новата мрежа следва да разполага с обща база данни и да прилага общоприети принципи на работа при разрешаването на казусите. Една от задачите на мрежата е да работи за преодоляването на трудностите във функционирането на вътрешния пазар.

В допълнение към Съобщението Европейската комисия приема Препоръка относно принципите за използване на СОЛВИТ, в която се определя обхвата на дейност, процедурите за разглеждане и разрешаване на случаите, както и препоръчителните срокове за работа. И в двата документа се поставя акцент върху неформалното решаване на казусите, основано на взаимно сътрудничество.

Разположение в администрацията

Българският СОЛВИТ център е установен в рамките на дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет. Съгласно Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация дирекцията изпълнява важни функции по европейските въпроси и участва в координирането на работата на всички министерства при изготвянето и съгласуването на националните позиции за участие в процеса на вземане на решения в Европейския съюз, което е и една от причините за позиционирането на центъра именно там (графика 1).

В дирекцията са натрупани знания и опит по въпросите на европейското и националното законодателство, както и възможности за осъществяване на *координация и комуникация* с различните административните звена в България, което допълнително улеснява работата със СОЛВИТ случаите.

Важно е да се отбележи, че работата по СОЛВИТ се извършва в същото звено от администрацията, където се осъществява координацията на досъдебната фаза от процедурите по чл. 226 и 227 от Договора за създаване на Европейската общност т.е. процедурите за неизпълнение на задължения, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз (т.нар. процедури по инфринджмънт). По този начин и посредством жалбите и сигналите до СОЛВИТ българската администрация получава ясна картина за прилагането на законодателството на ЕС и чрез предприемането на своевременни мерки може да предотврати евентуални по-нататъшни процедури за неизпълнение на задълженията.

Графика 1. Дейности осъществявани от Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет.

Екип

Служителите в българския СОЛВИТ център са експерти, които съвместяват работата си като експерти, координиращи подготовката на българските позиции за участието на България в процеса на вземане на решения в ЕС със задълженията си като част от мрежата СОЛВИТ.

Работата по всеки отделен случай се състои в обработка на полученото запитване и подържане на кореспонденция с жалбоподателя, извършване на анализ на действащото европейско и българско законодателство, разрешаване на случая и не на последно място в популяризиране на съществуването на мрежата СОЛВИТ в България. Също така експертите са длъжни в своята ежедневна работа да спазват приетите и установени Общи стандарти за качество на мрежата СОЛВИТ:

- Да осигуряват качествено обслужване на гражданите и фирмите, които подават жалби;
- Да предоставят висококачествени услуги и да изпълняват коректно задълженията си спрямо останалите СОЛВИТ центрове и Комисията;
- Да отдават необходимото внимание за разрешаването на всеки отделен СОЛВИТ случаи независимо от нарастващия обем запитвания.

За по-добра проследяемост на получените запитвания експертите в българския СОЛВИТ център поддържат опис-регистър. В него се регистрират както получените запитвания така и действията, предприети по тях и на постигнатите крайни резултати.

КАК РАБОТИ БЪЛГАРСКИЯТ СОЛВИТ ЦЕНТЪР

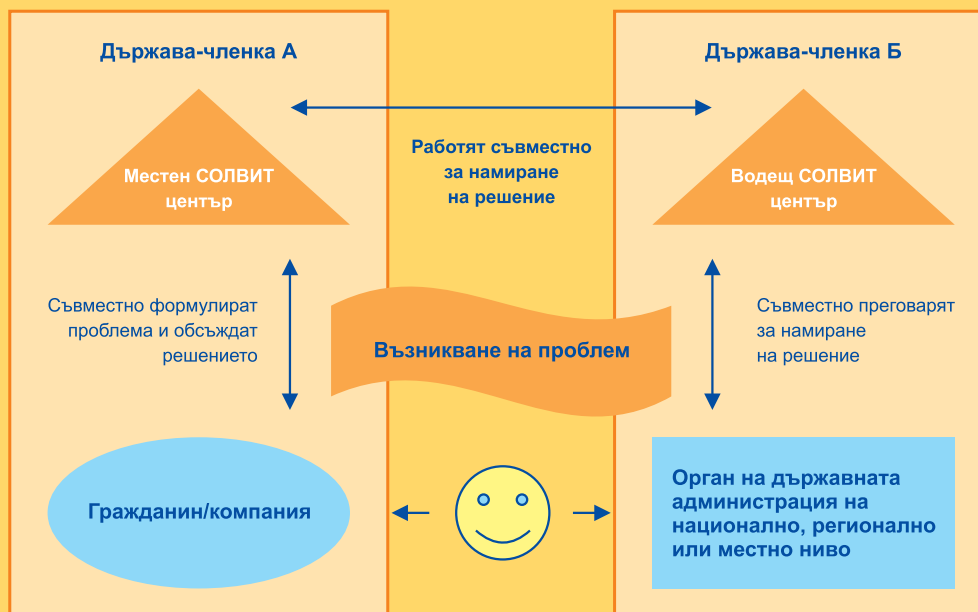
Успешното разрешаване на един презграничен проблем изисква активната работа на два СОЛВИТ центъра, наречани „местен“ и „водещ“ координационен център. Българският СОЛВИТ център може да бъде местен или водещ център при разрешаването на даден проблем в зависимост от националността на жалбоподателя и мястото на възникване на проблема и има конкретни задължения:

- Когато е в ролята на **местен център** (*центърът, който получава жалбата*), той трябва да провери дали възникналият проблем е от компетенциите на мрежата и дали не може да бъде разрешен посредством други средства (от особено значение тук е да бъде проверено доколко например правни процедури пред съдебните институции биха били по-подходящи за решаване на даден случай). Ако българският СОЛВИТ център прецени, че предоставеният случай е от компетенциите на СОЛВИТ, той го вписва в електронната база данни на мрежата и до неговото приключване поддържа контакт с лицето/фирмата, подало жалбата.
- Когато е в ролята на **водещ център** (*центърът, който следва да разреши проблема*), той трябва в рамките на една седмица да потвърди (или отхвърли) приемането на случая. Веднъж поел случая, българският СОЛВИТ център разполага с 10 календарни седмици за неговото решаване.

Този срок може да бъде удължен с още четири седмици, само ако и двата центъра сметнат, че в рамките на този срок може да бъде намерено приемливо за всички страни решение.

В случаите, когато българският СОЛВИТ център е водещ, той осигурява връзката с административния орган на местно, регионално или национално ниво, в зависимост от това къде е възникнал проблемът.

Освен това той е длъжен да уведомява своевременно местния координационен център за постигнатия напредък при разрешаването му. Предложените решения, трябва да бъдат в пълно съответствие с Общностното законодателство като Европейската комисия си запазва правото да предприеме действия срещу държавите-членки, когато прецени, че това изискване не е спазено. Механизмът на работа на мрежата СОЛВИТ е представен на графика 2.

Графика 2. Начин на работа на мрежата СОЛВИТ

На практика, ако български гражданин срещне презграничен проблем в дадена държава-членка на ЕС или Европейското икономическо пространство (ЕИП), свързан с неправилно прилагане на законодателството на Общността, той може да се обърне за съдействие към СОЛВИТ - България.

В рамките на своята компетентност българският СОЛВИТ център може да отхвърли и да не разгледа даден случай. Това се отнася до всички СОЛВИТ центрове и може да се случи тогава, когато се установи, че проблемът не е възникнал в резултат на неправилно прилагане на национално законодателство на правилата на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар.

Българският СОЛВИТ център ще бъде в ролята на “местен”, който ще помага при формулирането на проблема и разрешаването му със съдействието на СОЛВИТ центъра на държавата-членка, в която е възникнал проблема, който ще е „водещ”.

Обратно, ако гражданин на друга държава-членка на ЕС или ЕИП срещне проблем в България, този гражданин следва да се обърне към СОЛВИТ центъра в страната си по произход (“местния” СОЛВИТ център), който ще установи контакт с българския СОЛВИТ център. В описания случай българският СОЛВИТ център ще бъде в ролята на “водещ” и ще работи за намиране на разрешение на казуса в сътрудничество с органите на държавната администрация в България.

*Ако се прецени, че даденият проблем може да бъде разрешен посредством приемането на определени законодателни промени, българският СОЛВИТ център може да се опита да помогне за структурното решаване на проблема. В тези случаи даденият казус се регистрира в базата данни като **СОЛВИТ Плюс (СОЛВИТ+)**.*

За решаването на СОЛВИТ + случаите е необходимо промяна на националното законодателство, поради което решаването на тези случаи може да отнеме повече време от стандартно определените срокове. Въпреки това, тези случаи са с най-голяма ефективност в дългосрочен план.

Важно е да се знае, че СОЛВИТ центровете не са задължени да приемат за разрешаване СОЛВИТ + казусите, като някои от тях винаги отхвърлят подобни казуси с мотива, че те се простират извън мандата на мрежата СОЛВИТ.

За почти двегодишното си съществуване българският СОЛВИТ център участва при разрешаването на няколко СОЛВИТ + случая, което доведе до приемане на изменения в Закона за движението по пътищата, Наредбата за структурата и организацията на работната заплата и до издаване на Указания от министъра на труда и социалната политика във връзка със сумирането на осигурителни периоди, придобити при работа в институциите на ЕС.

В работата си по казусите българският СОЛВИТ център е подпомаган от Европейската комисия, която също има своите отговорности в процеса на разрешаване на даден СОЛВИТ случай. Тя осъществява общата координация между отделните СОЛВИТ центрове, администрира единната база данни като осигурява техническата й поддръжка и при необходимост съдейства за по-бързото намиране на решение на даден проблем.

Европейската комисия също може да предостави и правен съвет на българския СОЛВИТ център, който е неформален и необвързващ за Комисията. От своя страна българският СОЛВИТ център може да използва мнението на Комисията само за да убеди националната администрация за предприемане на действия, но няма право да ги прави достояние до жалбоподателя.

КОГА ДАДЕН ПРОБЛЕМ ПОПАДА В МАНДАТА НА МРЕЖАТА СОЛВИТ

За да може даден случай да бъде разгледан в рамките на мрежата СОЛВИТ, той трябва да отговаря на определени критерии. В противен случай следва да бъде потърсен друг, по-подходящ способ за защита на правата на национално или европейско ниво.

На първо място, трябва да е налице правен спор. Мрежата СОЛВИТ не цели да предоставя обща информация на гражданите и фирмите относно техните права. Поради това търсенето на информация и запитванията относно европейското законодателство не представляват СОЛВИТ случаи и попадат извън мандата на мрежата. За отговор на тези запитвания Европейската комисия е създала други мрежи и служби, като например Европа Директ, Служба за ориентиране на гражданите и др. За да е налице СОЛВИТ случай е необходимо да има две спорещи страни, като едната твърди, че притежава определено право, а другата отрича съществуването на това право или създава трудности за неговото упражняване.

На второ място, едната спореща страна трябва да е гражданин, юридическо лице, търговец или друг частноправен субект, а другата страна следва да е орган на държавната администрация или друга институция, натоварена с публични функции. СОЛВИТ не може да разрешава случаи между двама частноправни субекти, тъй като е част от държавната администрация и не притежава средства за въздействие в частноправната сфера. Поради това извън мандата на СОЛВИТ остават такива области, като например международните бракове, международните осиновявания, международните покупки на стоки, международното наследяване и много други, дори и отношенията да са между субекти от държави-членки на Европейския съюз.

На трето място, правото, което е предмет на спора, трябва да е уредено от законодателството на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар. Това означава, че към него трябва да са приложими правилата относно някоя от четирите свободи на вътрешния пазар – свободно движение на стоки, хора, услуги или капитали. Мрежата СОЛВИТ не може да се намесва в спорове относно права, за които е приложимо единствено националното законодателство на определена държава-членка. Трябва да е налице т.нар. „презграничен елемент“, който обуславя прилагането на правото на Европейския съюз към даденото отношение. Най-често презграничен елемент е налице в случаите, когато жалбоподателят е от една държава-членка, а органът на държавната администрация, с който той спори, е от друга държава-членка. Възможно е обаче да е налице презграничен елемент и в отношенията между гражданин и публичен орган от една и съща държава – напр. когато от страна на публичния орган трябва да бъдат зачетени права, придобити от гражданина на територията на друга държава-членка.

На последно място, за да бъде разгледан в рамките на мрежата СОЛВИТ, правният спор трябва да не е отнесен за решаване към съдебен орган. Това е така, тъй като мрежата СОЛВИТ представлява неформален извънсъдебен способ за разрешаване на спорове и нейните решения и становища нямат обвързващо действие и по никакъв начин не могат да повлияят на произнесените съдебни решения.

ЗАЩИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ В БЪЛГАРСКИЯ СОЛВИТ ЦЕНТЪР

Решаването на даден случай от българския СОЛВИТ център изисква активното използване на електронната база данни на мрежата „СОЛВИТ“, достъпна за всички СОЛВИТ центрове. Ако гражданин/фирма иска да отнесе даден случай до СОЛВИТ България, той трябва да предостави цялата необходима информация, включително своето име и координати. Предоставянето на тази информация е свързано и с даване на съгласие за по-нататъшна обработка на личните данни.

Предоставената информация се въвежда в СОЛВИТ базата данни от българския СОЛВИТ център, което на практика означава, че достъп до нея имат всички потребители на системата. Независимо, че техният достъп е ограничен, т.е. те могат да четат, но не и да редактират информацията, съществуват стриктни правила за работа с тази информация.

Като цяло три групи служители имат достъп до личната информация, намираща се в СОЛВИТ база данни:

- Експертите от българския СОЛВИТ център и СОЛВИТ центъра, който също е ангажиран с работа по случая, както и експертите в Европейската комисия;
- Служителите от държавната администрация (работещи извън мрежата „СОЛВИТ“), за които е постъпило оплакването, като тези лица нямат право на пряк достъп до базата данни;
- Лицата, отговарящи за техническата поддръжка на базата данни в Комисията (и то само в случаите, когато възникнат проблеми с базата данни).

Информацията се съхранява три години в базата данни след приключване на работата по даден случай, преди да бъде заличена. След изтичане на определения срок, личните данни се изтриват, а информацията се пази само за статистически цели. Придружаващите документи, които е възможно да съдържат лични данни, се съхраняват толкова, колкото е необходимо за разрешаването на системни проблеми във функционирането на вътрешния пазар на ЕС, освен ако съответните лица изрично не изразят нежелание за използването на данните с подобна цел. В такъв случай придружаващите документи също се изтриват от базата данни три години след приключване на случая.

На практика, по-голямата част от СОЛВИТ проблемите, възникнали пред гражданите, се отнасят до следните области: признаване на професионални квалификации, социална сигурност, данъци, разрешения за пребиваване, регистрация на моторни превозни средства и т. н. От своя страна, фирмите срещат трудности, свързани с достъп до пазара на съответната държава-членка за предлагани продукти, предоставяне на услуги и движение на капитала. Независимо от горното, българският СОЛВИТ център може да окаже съдействие за разрешаването на проблеми, възникнали и в *други области* на вътрешния пазар.

Признаване на професионални квалификации

Пример:

Българска гражданка кандидатствала в Германия за признаване на квалификацията ѝ по Кинезитерапия, по която тя имала придобита в България магистърска степен. В отговор на своята молба тя била информирана, че трябва да се яви на държавен изпит в германско висше учебно заведение. За да може да се подготви за държавния изпит, тя се записала да учи в академия в Германия, което на практика означавало, че тя започвала образованието си отново. След намесата на СОЛВИТ компетентният орган в Германия поканил българската гражданка да се яви на изпит, който покривал единствено недостига в нейното обучение спрямо германските изисквания.

За да може да функционира вътрешният пазар, европейското законодателство предвижда правила за признаване на професионалните квалификации на гражданите, които желаят да работят на територията на държава-членка, различна от тази, в която са придобили своето образование и квалификация. Тези правила са в полза, както на работниците, наети по трудов договор, така и на самостоятелно заетите лица, които упражняват независима професионална дейност. Ако не съществуваша подобни разпоредби, гражданите трябваше да започват своето образование отново във всяка държава-членка, в която се отиват да упражняват професионална дейност, и това би представлявало сериозно препятствие както пред свободата на движение на работници, така и пред свободата на предоставяне на услуги.

Европейското законодателство е хармонизирало изискванията за придобиване на професионална квалификация по седем професии:

- ▶ *Лекар*
- ▶ *Медицинска сестра*
- ▶ *Акушерка*
- ▶ *Лекар по дентална медицина*
- ▶ *Фармацевт*
- ▶ *Ветеринарен лекар*
- ▶ *Архитект*

Тъй като изискванията за придобиване на професионална квалификация по тези седем професии са идентични във всички държави-членки на ЕС, признаването на професионалната квалификация става автоматично, само с представяне на дипломата.

Важно за българските граждани е да знаят, че българското законодателство относно придобиване на квалификация по тези седем професии се счита за хармонизирано с европейските изисквания от датата на присъединяване на България към Европейския съюз – 1 януари 2007 г. Поради това само гражданите, които са започнали обучението си след тази дата, могат да се ползват от това автоматично признаване. За всички останали граждани остават следните други възможни начини за признаване:

- ▶ Представяне на *удостоверение за съответствие*, издадено от българския компетентен орган – такова удостоверение се издава, когато обучението е започнало преди датата на присъединяване, но въпреки това то съответства на изискванията на европейското законодателство. Представянето на удостоверението за съответствие заедно с дипломата по принцип е достатъчно за признаване на професионалната квалификация. Този начин на признаване не важи за професията архитект.
- ▶ Признаване на *придобити права* – този начин на признаване се прилага, когато квалификацията е придобита преди хармонизирането на обучението с европейските изисквания. В този случай не може да бъде издадено удостоверение за съответствие, но гражданинът може да се позове на придобития от него професионален опит по специалността. За да може признаването на квалификацията да стане въз основа на придобити права, лицето трябва действително и законосъобразно да е упражнявало съответната професия в непрекъснат период от три години в рамките на последните пет години преди подаването на молбата за признаване. Този начин на признаване също не може да се прилага за професията архитект.
- ▶ *Обща система за признаване на професионални квалификации* – този начин на признаване се прилага, когато горните три са неприложими. Това означава, че гражданинът е придобил квалификацията си преди въвеждането на европейските изисквания и също така не може да докаже, че е упражнявал действително

и законосъобразно професията си в продължение на три от последните пет години. При прилагането на общата система за признаване е необходимо компетентният орган в приемащата държава да направи сравнение между съдържанието на обучението на лицето, неговия хорариум, преминалата практика и това, което се изисква според законодателството на приемащата държава. По преценка той може да наложи и т.нар. компенсационни мерки – стаж за приспособяване или изпит за правоспособност, с които да бъдат компенсирани несъответствията на преминалото обучение и практика със съответните изисквания. **Общата система се прилага и за признаване на квалификацията по всички останали професии извън изброените седем, които държавите-членки са обявили за регулирани на национално ниво.**

Пример:

Български гражданин кандидатствал за признаване на квалификацията му като физиотерапевт в Италия. В отговор италианската компетентна институция му предложила за избере между два вида компенсационни мерки – 6-месечен стаж за приспособяване или провеждане на тест. Клиентът декларирал, че желае да премине стажа за приспособяване и след това продължително време не получавал отговор от италианската институция и поради това не можел да проведе стажа си и да получи окончателно признаване на своята квалификация. Със съдействието на мрежата СОЛВИТ той получил покана да залочне стажа си в един италиански университет.

В областта на признаването на професионални квалификации гражданите най-често се сблъскват със следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- Липса на отговор на молбата за признаване на професионална квалификация след изтичане на максималния четиримесечен срок от нейното подаване
- Изискване на допълнителни документи извън тези, предвидени в европейското законодателство
- Изискване за доказване на придобити права, независимо че лицето е представило удостоверение за съответствие
- Неосигуряване на условия за изпълнение на предвидена компенсационна мярка

Пример:

Двама български студенти имали проблеми с признаване на статута им на граждани на Европейския съюз в един от италианските университети. Те трябвало за учебната 2006-2007 г. да заплатят таксите, които се заплащали от граждани на държави извън Европейския съюз. СОЛВИТ помогнал с признаването на статута им на граждани на Европейския съюз за следващата учебна година - 2007-2008, като тяхната учебна такса за тази година била изчислена, както за останалите студенти – граждани на държави-членки на Европейския съюз.

Във връзка със съществуващата в европейското законодателство обща забрана за дискриминация на гражданите на държава-членка на Европейския съюз, които се намират на територията на друга държава-членка, се извежда и принципът за равен достъп до образование. Този принцип означава, че гражданите на Европейския съюз имат право на равен достъп до образование във всички държави-членки на Европейския съюз при същите условия, както местните граждани. Това на практика означава, че към тях следва да се прилагат същите условия за достъп - критерии за подбор и учебни такси (ако в съответната държава има такива), както условията, които се прилагат към собствените граждани на приемащата държава.

Следва да се има предвид, че под условия за достъп до образование не се разбират отпусканите стипендии, студентски кредити и други форми на финансово стимулиране за учащите. Гражданите на други държави-членки не са лишени от тези стимули, но за да имат равен достъп до тях, те трябва да докажат определена степен на интегриране в приемащата държава-членка. Най-често като доказателство за такова интегриране се приема определен период на пребиваване на територията на съответна държава. Ако този период е налице, тогава лицето може да се ползва от всички права, свързани със статута на учащ в съответната държава.

Пример:

Британска гражданка пристигнала със семейството си в България, където започнала работа. Тя поискала да запише сина си в държавно училище, но била информирана, че за да стане това, тя трябва да заплати 800 евро. Тъй като българските деца не заплащат такси за обучение, това изискване било дискриминационно. След намесата на СОЛВИТ българските власти променили действащите правила и сега децата на гражданите на държави-членки на Европейския съюз имат право на свободен достъп до училищата в рамките на задължителното образование.

Освен общото правило за забрана на дискриминацията, специални права във връзка с достъпа до образование са предвидени за работниците-мигранти и членовете на техните семейства.

Работниците-мигранти имат право на равен достъп до обучение в професионални училища и центрове за преквалификация като работниците, които са местни граждани и при същите условия като тях.

Децата на работниците-мигранти имат право на равен достъп до образование при същите условия като местните граждани, като в техните права се включват и стипендиите и другите форми на финансово стимулиране за учащите, които се предвиждат съгласно законодателството на приемащата държава.

Най-честите проблеми, които могат да възникнат във връзка с достъпа до образование и при които българският СОЛВИТ център може да помогне са свързани с изискването за заплащане на различни видове такси за обучение, които са по-високи в сравнение с таксите, изисквани от местните граждани.

Пример:

Български гражданин, който приключил следването си във Франция, сключил договор за работа с компания от Люксембург. За целта била подадена молба за издаване на разрешение за работа, но в рамките на 8 месеца компетентната институция в Люксембург не се произнесяла с решение по молбата. След намесата на СОЛВИТ жалбоподателят получил исканото разрешение и започнал работа в Люксембург.

Гражданите на държавите-членки на Европейския съюз имат право да търсят и да започват работа на територията на всяка друга държава-членка при същите условия като местните граждани. По-конкретно те имат следните права:

▶ Право да търсят работа

При ползването на това право могат да се регистрират и да ползват услугите на службите по заетостта в приемащата държава при същите условия като местните граждани. При кандидатстване за работа те следва да преминат през същата процедура на подбор като местните граждани и не може да им бъде налагано изискване за владеене на езика на приемащата държава, освен ако то не е необходимо поради характера на длъжността, която трябва да бъде заета.

▶ Право да работят на територията на всяка държава-членка

Във връзка с това право е важно да се знае, че в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз са предвидени т.нар. „преходни периоди“ във връзка с прилагането на свободното движение на работници. В рамките на тези переходни периоди, които могат да продължат най-много 7 години след датата

на присъединяване (т.е. до 31 декември 2013 г.), държавите-членки могат да изискват от българските граждани да получат предварително разрешение за работа, за да могат да упражняват заетост на тяхната територия. Затова, преди заминаване с цел работа на територията на друга държава-членка, е важно да се провери, какъв е прилаганият от нея режим спрямо българските работници.

► **Право на пребиваване**

Гражданите на Европейския съюз могат да пребивават с цел работа на територията на всяка държава-членка, като в зависимост от продължителността на пребиваването могат да бъдат разграничени няколко вида пребиваване. Когато работата е с продължителност до три месеца, не е необходимо спазването на никакви формалности и допълнителни процедури. Когато работата е с продължителност, която налага пребиваване над три месеца на територията на друга държава-членка, приемащата държава може да изиска от работника-мигрант да се регистрира. Регистрацията става с представяне на валидна лична карта или паспорт и трудов договор или удостоверение от работодателя. Важно е да се знае, че работата може да започне и преди получаването на удостоверение за регистрация. При определени условия работникът-мигрант може да получи и право на постоянно пребиваване на територията на държавата-членка, в която работи.

► **Право на равно третиране**

Работниците-мигранти и членовете на техните семейства имат право на равно третиране във връзка с достъпа до заетост, условията на труд и всички социални придобивки, които могат да улеснят интеграцията им в приемащата държава-членка. Важно е да се обърне внимание, че в понятието „социални придобивки“ се включват и социалното и медицинско подпомагане, които по принцип се предоставят от държавите само на собствените им граждани. Забранена е и т.нар. *обратна дискриминация*, която представлява дискриминация на собствените граждани, които губят определени права в собствената си държава поради това, че са се възползвали от правото си на свободно движение в рамките на Европейския съюз.

Пример:

Български гражданин работил като музикант в Германия в продължение на 8 години. След завръщането му в България той започнал работа в музикално училище. Неговият трудов стаж от Германия не бил признат на новото му работно място, така че той да получи допълнително възнаграждение за него, каквото получавали колегите му, които никога не били напуснали страната. Тъй като това представлявало нарушение на европейското законодателство, с помощта на българския СОЛВИТ център било изготвено и прието изменение в Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, което дава възможност работодателите да признават и трудовия стаж, придобит на територията на друга държава-членка на Европейския съюз за целите на отпускане на допълнително трудово възнаграждение за трудов стаж и професионален опит.

Най-честите проблеми, които могат да възникнат в областта на заетостта, са следните:

- Дискриминационно третиране в сравнение с работниците – местни граждани по отношение на размера на възнаграждението, отпуските и др. условия на труд
- Изискване на разрешения за работа от работниците или от членовете на техните семейства, когато това не е допустимо
- Отказ от предоставяне на социални придобивки, които се предоставят на местните граждани
- Налагане на различни дискриминационни изисквания за придобиването на определени права, напр. изискване за определен период на работа, който да е придобит на територията на приемащата държава.

Права в областта на социалната сигурност

Пример:

Българска гражданка работила няколко години в Гърция. След завръщането си в България, тя подала молба за пенсия за старост. Въпреки че всички необходими документи, както и поисканата от гръцка страна допълнителна информация, били изпратени на гръцката компетентна институция, повече от една година нямало официално решение по молбата на българската гражданка. Благодарение на координираните усилия на СОЛВИТ центровете на двете държави, на жалбоподателката била отпусната гръцка пенсия.

За да се осъществи свободното движение на хора в Европейския съюз, е необходимо да бъде гарантирано на европейските граждани, че при своето движение между различните държави-членки, те няма да бъдат лишени от своите социални права. Социалната защита на лицата, които се възползват от правото на свободно движение, се осъществява чрез установения от европейското законодателство механизъм на *координация на системите за социална сигурност*. Този механизъм е необходим, тъй като всяка държава-членка има своя собствена социална система и е свободна да определя самостоятелно видовете социални обезщетения и помощи, условията, при които те се отпускат, кръга на правоимащите лица, размерите на обезщетенията, както и размерите на осигурителните вноски.

Поради липсата на единен европейски модел гражданите, които се движат в Европейския съюз, се оказват подчинени на различни социално-осигурителни системи с различни правила. Така би могло да се стигне до ситуации, когато едно лице е едновременно осигурено в повече от една държава и дължи двойни осигурителни вноски или пък не е осигурено в нито една държава и в случай на настъпване на даден социален риск ще бъде лишено от социална закрила. Именно избягването на тези ситуации е целта на механизма на координация на системите на социална сигурност. Този механизъм осигурява безпроблемно преминаване на гражданите на Европейския съюз от една към друга социалноосигурителна система, без при това те да губят придобитите до този момент права.

Пример:

Българска гражданка получавала от Франция пенсия за вдовици в продължение на години. В началото на 2007 г. обаче плащанията внезапно спряли, без да е дадено никакво обяснение от страна на френската осигурителна институция, изплащаща пенсията. Благодарение на намесата на СОЛВИТ плащанията били възстановени.

Функционирането на механизма на координация на системите за социална сигурност се осъществява чрез спазването на четири основни принципа:

▶ Равно третиране

Този принцип означава, че гражданите, които са се възползвали от правото си на свободно движение и са отишли да работят в друга държава-членка на Европейския съюз, имат същите права като местните граждани и не могат да бъдат подлагани на дискриминационно третиране. Забранена е както пряката, така и непряката дискриминация. Непряка дискриминация е налице, когато една на пръв поглед неутрална норма води като резултат до това, че гражданите на другите държави-членки са поставени в по-неблагоприятно положение спрямо местните граждани. Като пример за непряка дискриминация може да се посочи при семейните обезщетения изискването децата да пребивават на територията на държавата, която отпуска обезщетенията. Макар това изискване да важи еднакво за местните граждани и за гражданите на други държави-членки, на практика за местните граждани ще бъде много по-лесно да го изпълнят.

▶ Определяне на приложимото законодателство

За да може да се избегнат негативните последици за гражданите от възможни конфликти на законодателства във връзка с промяната на тяхната месторабота, европейското законодателство предвижда правилото, че винаги към едно лице в даден период от време е приложимо законодателството само на една държава-членка на Европейския съюз в областта на социалната сигурност. Чрез това правило се избягва опасността от двойно осигуряване, както и от липса на социална закрила. Общото правило е, че е приложимо законодателството на държавата, в която лицето упражнява трудова дейност, без значение от неговото местожителство. Съществуват и редица изключения от това правило по отношение на специфични професии, напр. моряци, дипломати, както и във връзка с командировани работници и др. Важно е обаче да се знае, че винаги приложимото законодателство е само едно и то се определя от нормите на европейското право, а не по желание на гражданите или на техните работодатели.

▶ Запазване на правата в процес на придобиване

Много законодателства на държави-членки на Европейския съюз предвиждат изискване за определен период на осигуряване, работа или пребиваване на тяхна територия, за да бъде придобито дадено право. Това означава на практика, че при преместване в друга държава, гражданинът губи натрупания до момента стаж и трябва да започне отново да го събира, за да може да ползва определени права. Именно този ефект се избягва чрез принципа на

запазване на правата в процес на придобиване. Този принцип задължава държавите-членки да сумират натрупаните до момента периоди на осигуряване, работа или пребиваване от страна на лицето във всички останали държави-членки и да им придават същото значение, както на периодите, придобити на тяхната територия. По този начин гражданите на Европейския съюз запазват натрупания до момента стаж, независимо колко пъти се преместват да работят или живеят на територията на други държави от Европейския съюз.

► **Износ на обезщетения**

По принцип държавите изплащат обезщетения и помощи само на своята територия. По този начин, ако човек се премести в друга държава в периода на получаване на определено обезщетение, неговото плащане ще бъде спряно и обезщетението ще бъде изгубено. Такава разпоредба би възпряла гражданите от използване на правото на свободно движение в Европейския съюз и по тази причина би се явила пречка за функционирането на вътрешния пазар. Именно поради това принципът на износ на обезщетения предвижда, че вече отпуснатите обезщетения следва да се изплащат на територията на всяка държава-членка на Европейския съюз. Тъй като този принцип, за разлика от горния, гарантира ползването на вече придобити права от системата за социална сигурност, той се нарича още принцип на *запазване на придобитите права*.

Пример:

Български гражданин следвал във Франция, където като студент бил здравноосигурен. След завръщането му в България, той поискал да възстанови своите здравноосигурителни права и отново да бъде включен в българската здравноосигурителна система. Той обаче бил информиран от компетентната институция, че, за да стане това, той трябва да заплати 12 здравноосигурителни вноски наведнъж или да се осигурява в продължение на 6 месеца и едва тогава ще получи достъп до безплатна медицинска помощ. След намесата на българския СОЛВИТ център, периодът на осигуряване на жалбоподателя, придобит във Франция, бил признат от страна на българските органи и той получил достъп до българската здравноосигурителна система, без да се налага да заплати допълнително за това.

Следните проблеми могат най-често да възникнат в областта на социалната сигурност:

- Липса на своевременен отговор на молба за отпускане на пенсия от друга държава
- Непризнаване на осигурителен стаж, придобит на територията на друга държава
- Изискване на заплащане на получена медицинска помощ в друга държава от лица, които са здравноосигурени
- Спиране на изплащането на обезщетения и пенсии при преместване в друга държава

Регистриране на превозно средство

Пример:

Полски гражданин поръчал кола втора употреба от Белгия, която била доставена с непълен набор от документи за регистрация. За да регистрира колата, полските власти изискали официално потвърждение, че колата била първоначално регистрирана в Белгия. От друга страна, белгийските власти отказвали да предоставят такива документи без наличието на изрична молба от полските служби. Според полския Закон за движение по пътищата гражданинът сам трябвало да представи всички документи и затова службите отказвали да изпратят официална молба.

Благодарение на СОЛВИТ полските власти установили, че местният закон не отговаря на правилата на ЕС в случаите, когато регистрационните документи са откраднати или загубени и предприели действия по неговото изменение.

В резултат на развитието на правото на ЕС днес е възможно да се купи превозно средство в една държава-членка и регистрира в друга. Независимо от това, че процедурите за регистриране на превозно средство не са хармонизирани на ниво ЕС, което означава, че съществуват различни изисквания в националните законодателства, държавите-членки трябва да се съобразят с някои от принципите в Общностното право. Така например при преместване в друга държава-членка на ЕС гражданинът е свободен да регистрира колата си по местоживееене в рамките на шест месеца. Той не би трябвало да има проблеми да регистрира колата си при условие, че следва определени процедури:

- ▶ **Типово одобрение** (на англ. ез. "type-approval"). Процедурата за типово одобрение е хармонизирана на ниво ЕС за превозните средства за не повече от осем пътника, въпреки това в някои случаи все още съществуват национални процедури. Националните органи на държавите-членки са отговорни, че превозното средство отговаря на техническите изисквания съгласно закона и издаването на Сертификат за съответствие;

- ▶ **Тестове за издръжливост на пътя** (на англ. ез. “roadworthiness testing”). Съгласно правото на Общността държавите-членки могат да налагат изискване за проверка на внесените моторни превозни средства, за да проверят тяхното техническо състояние. Такива проверки, съгласно Общностното право, могат да бъдат изисквани от държавните органи само когато те са задължителни и за националните превозни средства. Условието е тези тестове да не бъдат по-стриктни;
- ▶ **Регистрация.** Регистрацията не е хармонизирана в ЕС, което означава, че всяка държава-членка сама определя документите, които може да изисква за регистрирането на превозното средство.

Пример:

В Нидерландия търговец на автомобили внасял коли втора употреба от Франция. Когато се опитал да продава коли във Франция той срещнал трудности тъй като за продажбата на тези автомобили било необходимо да попълни определени формуляри. За попълването на формулярите той трябвало да бъде регистриран във Франция като търговец. Той не пожелал да се регистрира във Франция, защото смятал, че това ще създаде трудности с прилагането на системата за обществено осигуряване.

СОЛВИТ Франция разяснили на френската администрация, че съгласно правилата на ЕС търговецът не е задължен да бъде регистриран за да продава колите. Така търговецът можел да развива своя бизнес в Нидерландия и във Франция.

Независимо от стриктно разработената правна рамка е възможно да възникнат трудности при прилагането на общоприетите правила на ЕС. Българският СОЛВИТ център може да помогне при решаването на презгранични проблеми в областта на регистриране на превозни средства, които възникват най-често при:

- признаването на Сертификата за съответствие, издаден на производителя от държава-членка. Сертификатът за съответствие, издаден в една държава-члена е валиден и в останалите държави-членки на Съюза и следва да бъде признат от съответните национални органи;
- проблеми свързани с регистрацията на превозното средство, закупено в друга държава-членка въпреки представянето на всички необходими документи и Сертификата за съответствие;
- проблеми с регистрацията или отказ на такава поради технически различия на превозното средство с тези установени от приемащата държава-членка;

Националните органи в държавата, в която гражданинът подава молба за регистрация могат да откажат да приемат националния Сертификат за съответствие, ако е доказано, че превозното средство представлява опасност за безопасността на пътя или околната среда или по други основателни причини. При никакви обстоятелства процедурите за одобрение не трябва да предизвиква неоснователно забавяне или допълнителни разходи или да изисква гражданите да предоставят информация, която се съдържа в представените документи.

Право на предоставяне на услуги

Пример:

Полски гражданин, дипломирал се като бояджия, в продължение на години работил в Полша в областта на вътрешния дизайн, след което се преместил в Германия, където продължил да работи по специалността си. Германските власти отказали да му издадат разрешение за две от услугите, които той искал да извършва: боядисване и лакиране.

Съгласно законодателството на ЕС, ако гражданинът докаже, че е работил три последователни години като самонаето лице и има поне тригодишно предхождащо обучение по въпросната дейност, такова разрешение трябва да му бъде издадено. Тъй като жалбоподателят изпълнявал тези условия, благодарение на СОЛВИТ германските компетентни органи издали разрешението след като получили съответните документи, удостоверяващи изпълнението на посочените критерии.

Правото на предоставяне на услуги дава възможност на икономическите оператори - граждани и фирми, предоставящи услуги в една държава-членка да предоставя временно услуги в друга държава-членка без необходимост от установяване. Тези разпоредби в законодателството на ЕС имат *директен ефект*, като държавите-членки могат да въведат ограничения само по причини от обществен интерес, като например обществен ред, обществена сигурност и здраве и др.

За разлика от правото на установяване, където компанията-майка регистрира клонове, дъщерни фирми или представителства в другата държава-членка, при временното предоставяне на услуги подобна регистрация не се изисква. Услугите, които могат да се предоставят от една държава-членка в друга в рамките на вътрешния пазар на ЕС са няколко вида:

- услуга, при която *предоставящият услугата пресича* вътрешната за ЕС граница – такива услуги могат да бъдат предоставяне на временни консултантски услуги в друга държава, строителни или занаятчийски услуги и други;
- услуга, при която *получаващият услугата пресича* вътрешната за ЕС граница – такива са например туристическите услуги;

- услуга, при която *нито предоставящият, нито получаващият* пресичат вътрешната за ЕС граница, а единствено самата услуга преминава границата от една държава-членка в друга – такива са повечето електронни услуги в областта на информационното общество;
- услуга, при която *предоставящият и получаващият услугата* отиват временно в трета държава-членка на ЕС, където се осъществява предоставянето на услугата – например при осъществяването на медицински преглед в трета държава-членка на ЕС, когато лекарят и пациентът са граждани на други държави-членки на ЕС.

Пример:

Германско предприятие притежавало четири яхти с германски флаг, с които превозвали туристи до Италия. Собственикът на компанията бил глобен, защото не бил регистрирал яхтите си пред местните власти съгласно италианското законодателство. Пет месеца по-късно след постоянни опити да получи разрешително, на собственика му било обяснено, че регистрация е възможна само ако неговият бизнес е установен в Италия. СОЛВИТ Италия помогнал да бъде разяснено, че тези изисквания не са в съответствие с разпоредбите на ЕС и италианските власти трябва да приемат регистрацията на Германската търговско – промишлена палата.

При реализирането на свободното предоставяне на услуги също може да възникнат пречки пред гражданите и фирмите. Българският СОЛВИТ център може да окаже съдействие при следните презгранични проблеми:

- административни пречки от страна на националната администрация пред гражданите и фирмите да осъществяват временно бизнес в друга държава-членка, без да е необходимо да се регистрират или установяват трайно в нея;
- неприлагане или неправилно прилагане на принципа на недискриминация и равно третиране на територията на целия вътрешен пазар на ЕС;
- административни пречки пред бизнеса, които нарушават съществуването на конкурентна среда.

Пазарен достъп до стоки

Пример:

Британски производител на медицински кантари искал да започне да изнася стоката си на френския пазар тъй като компанията вече успешно продавала продукта си във Великобритания и други страни от ЕС в съответствие с правилата на Съюза. Френските власти отказали да приемат продукта на техния пазар и поискали допълнителни проверки.

След като повече от година компанията се опитвала да постигне приемането на кантарите накрая се обърнала към СОЛВИТ Великобритания, които помогнали за успешното пускане на продукта на пазара. Така СОЛВИТ помогнали на фирмата да избегне значителни загуби.

Свободното движение на стоки обхваща създаването на митнически съюз между държавите-членки и забрана за въвеждането на количествени ограничения и всякакви мерки, които биха имали равностоен ефект на количествени ограничения. Режимът на свободно движение на стоки покрива различни групи стоки като тук спадат храните, лекарствата, козметичните продукти, моторните превозни средства, химикалите, строителните продукти, детски играчки и много други.

Презграничните проблеми пред бизнеса, за разрешаването на които българският СОЛВИТ център може да съдейства, са свързани с:

- ограничение на правото да търгува свободно в рамките на целия вътрешен пазар;
- невъзможност да се възползва от принципа на взаимно признаване – стоки, които са признати и допуснати до пазара на една държава-членка, да се допускат свободно и да са признати и в останалите държави-членки във вътрешния пазар;

- непризнаване (автоматично) на документите, които са издадени от администрацията или от специализирана институция на една държава-членка от администрациите на другите държави-членки;
- пречки пред възможността да участват свободно и без ограничения в рамките на процедури за обществени поръчки – т.е. обществените (държавни) поръчки в една държава-членка не могат да бъдат запазени за участие само от бизнеса на съответната държава, а следва да са отворени за кандидатстване от всички останали държави-членки от вътрешния пазар на ЕС.

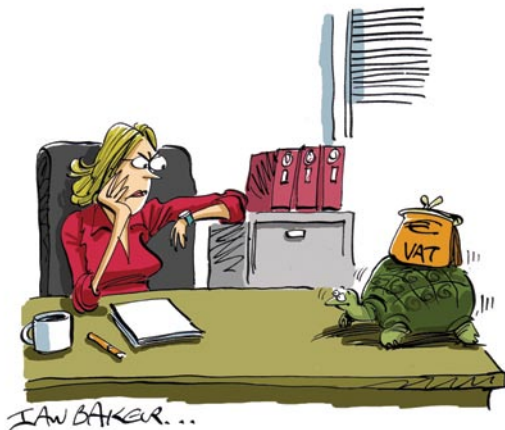
Пример:

Австрийски производител на лакове и бои искал да продава своята продукция в Полша. За да направи това полските власти настоявали името на полския дистрибутор да бъде поставено на етикета заедно с това на производителя.

СОЛВИТ се намесил като разяснил, че съгласно правилата на ЕС само едно име е задължително да бъде поставено на етикета: на производителя, вносителя или дистрибутора. Така полските митнически власти потвърдили, че продуктът може да бъде внесен с оригиналния етикет.

По отношение на гражданите българският СОЛВИТ център може да помогне като разреши презгранични проблеми свързани с:

- право на здравословни и безопасни стоки - законодателството в областта на свободното движение на стоки съдържа редица разпоредби, които създават еднакви правила за всички държави по отношение на безопасността на стоките, в т.ч. за домашните уреди под налягане, детските играчки, текстилните изделия и други.
- право на качествени стоки, отговарящи на европейските стандарти;
- защита правата на потребителите в съответствие с европейските изисквания и норми.

Пример:

Френска компания използва услугите на испански доставчик за обработката на семена.

Според законодателството на ЕС такъв тип сделки позволява на купувача да получи възстановяване на платения данък от плащането на данъка в Испания. Клиентът не получил възстановения данък въпреки многото контакти с испанската администрация. Благодарение на намесата на СОЛВИТ Испания, властите не само възстановили платените данъци, но и лихвите по тях.

Данъчната политика е от компетентност на отделните държави-членки. Европейският съюз няма за цел да въведе правила уеднаквяващи съществуващите данъчни системи, а само да осигури, че различните данъчни системи са съвместими една с друга и са в съответствие с принципите на Общността, оповестени в договорите. В този смисъл данъчната политика на ЕС е в подкрепа на принципите на единния пазар и свободното движение на капитали. Особено внимание се обръща на данъчното облагане на компаниите поради възможността данъците да създадат препятствия пред свободното движение на стоки, услуги и капитали в рамките на вътрешния пазар на ЕС.

За предотвратяването на данъчните облекчения, които могат да се отразят върху вземането на инвестиционни решения, държавите-членки са обвързани по между си с Кодекс на поведение.

Частично изключение от това правило е равнището на Данък добавена стойност, за който има одобрена долна и горна граница в Европейския съюз. Наличието на такава граница е от изключително значение с оглед на осигуряване на правилното функциониране на вътрешния пазар и лоялната конкуренция. Правителствата на държавите-членки са отговорни за правилата на данъчното облагане на физически лица, в случаите, в които няма нарушение на техните презгранични права. Гражданите на Европейския съюз могат да държат спестяванията си там, където според тях ще има най-голяма възвращаемост, като те не могат да използват това като средство за избягване на плащането на данъци.

Ето защо между правителствата на държавите-членки на ЕС, с изключение на Австрия, Белгия и Люксембург, има споразумение да се обменя информация за спестяванията на чуждите граждани. Държавите, които не са страни по споразумението налагат данък върху спестяванията, като след това прехвърлят голяма част от парите на страната, в която спестителят живее. Анонимността на спестителя не се нарушава, защото това е крупно плащане и данъкът се плаща там където се дължи.

Българският СОЛВИТ център може да окаже съдействие при следните презгранични проблеми:

- презгранични проблеми пред гражданите на ЕС, които работят в някоя от държавите-членки на ЕС и имат проблеми с трансферирането и данъчното облагане на техните пенсии и пенсионни права;
- презгранични проблеми свързани с възстановяването на платени данъци в някоя от държавите-членки на ЕС.

Свободно движение на капитали

Пример:

На чешки гражданин, работник и плащаш данъци в Обединеното кралство му отказали кредит на основание, че неговото семейство не живее с него на Острова. Неговата жена живеела в Чешката република, където се грижела за тяхната дъщеря.

СОЛВИТ Великобритания успели да убедят властите, че законодателството е в противоречие с правото на Общността и така съдействали за одобряване на издаването на кредит.

Свободното движение на капитали е една от четирите свободни във вътрешния пазар на Европейския съюз, което обезпечава съществуването на интегрирани, отворени, ефективни и конкурентни финансови пазари.

Договорът за създаване на Европейската общност предвижда премахването на всички ограничения върху движението на капитали и плащания, както между държавите-членки на ЕС, така и между държавите-членки и трети страни. Този принцип е *пряко приложим* и не е необходимо приемането на допълнителни мерки. На практика, това означава, че гражданите могат да осъществяват много презгранични операции като отваряне на банкови сметки, купуване на дялове в чужди компании, инвестиране там, където е най-изгодно икономически и закупуване на недвижимо имущество. От друга страна, фирмите могат да инвестират или притежават други европейски компании и да вземат активно участие в тяхното управление.

Съществуват различни видове движение на капитали – преки чуждестранни инвестиции, инвестиции в недвижимо имущество (включително земя и сгради), банкови и търговски кредити, акции и облигации, лизингови договори и др. Всички те се възползват от режима на свободно движение на капитали. За разлика от движението на капитали, което представлява самостоятелна сделка, плащанията винаги са свързани с превеждане на парични потоци във връзка с друга сделка – например при плащането на внос на стоки, предоставянето на презгранична услуга и др.

Българският СОЛВИТ център може да помогне при решаването на презгранични проблеми в областта на свободното движение на капитали, които възникват най-често при:

- извършването на инвестиции в останалите държави-членки на ЕС, включително на техните капиталови пазари, пазарите за недвижимо имущество, а също така и инвестиции „на зелено“ (построяване на нови компании или производствени мощности);
- осъществяването на парични преводи без ограничения;
- прехвърлянето на пари в наличност („пари кеш“) за физически лица при осъществяване на туристически или други пътувания.

Въпреки големите възможности, които предоставя свободното движение на капитали много малка част от СОЛВИТ случаите се отнасят именно до тази свобода. Причини за това могат да се търсят в по-големите възможности, които притежават компаниите при защитаването на финансовите си интереси и търсенето на други средства за решаването на проблемите, както и предпазливостта на гражданите при извършването на презгранични финансови операции.

Информационната брошура е изготвена в рамките на проект „Усъвършенстване на координацията за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството на Република България в ЕС“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

При изработването на брошурата е използвана информация от брошурата „СОЛВИТ: разреши този проблем“, София 2007 г. Илюстративният материал, използван в брошурата, е предоставен от Европейската комисия.